

İSTANBUL SERİRİYATI

Sahibi : Dr. Mazhar Osman Uzman

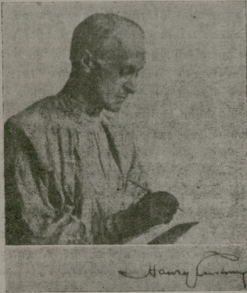
AYLIK TIB
MECMUASI

Adres : İstanbul, Cağaloğlu 23

Ayin âkîsleri

M. O. Uzman

1—Bu sonbaharda dünyanın en meşhur nöroşirürjiyen *Harvey Cushing*'in vefatı haberiyle karşılaştık. Amerikalı *Cushing* in babası da büyük bir doktordu, bir üniversitenin jinekolojî profesörü idi. Bu aileden daha pek çok hekimler yetişmişti. *Harvey* dokuz kardeşin

en küçüğü idi. Bununla beraber daha çocukluğunda diğer kardeşlerinden farklı olduğu görülmüyordu, o da babaları büyük babaları gibi Amerikanın en eski ve meşhur üniversitesi olan *Yale*'de tahsil etmişti. Orada güzel çalışmış ve üniversitenin Baseball timinde iyi bir foodbolcu olarak oynamıştı. Daha sonra

Harvard tıbiyesine girmişti. Bu iki üniversite Amerikanın en eski ve en meşhur müesseseleridir. Burada *Harvey*'in bütün istidatları inkişaf etmiş ve mektebin en kızıde talebesi olmuştur. Daha mektebin ilk senelerde teşrih dissection'larında şöhret kazanmıştı. Fahri asistanlığı esnasında güç bir ameliyata yardım ederken ether koklattığı müthiş bir alkolik masa üzerinde ölmüştü. Bu hadise onu çok sarımsı, o kadar kendisini suçlu buluyordu ki ne yapacağını bilmiyordu. Geceleyin saatlerce sokaklarda dolaştı, ölüme sebep oldum diye kendi kendini itham ediyordu, en nihayet istifaya karar verdi. Vakayı ve kararını ertesi gün operatöre bildirdi, ustası gencin söylediklerine kahkahalarla güldü, meslekte böyle şeyler olacağını söyledi onu teselli etti. Artık dört sene sonra o da dediği gibi fakir bir asistan oldu. Cerrahiye merakı ziyade idi, lakin dahiliye şubesinde boş bir asistanlık maaşı vardı; ona talip oldu. O sırada dahiliye hocasının izinli olması insaniyete cerrah *Cushing*'i kazandırdı. Yoksa nöroşirürji belki yine doğacaktı, lakin bu kadar parlak olmyacaktı, bütün dünya nöroşirürjiyenlerinin ustad azamını daha çok yıl bekleyecekti. İlk asistanlığında nuhay şevkideki bir kurşunu görmek için röntgen altında bazı tadiller yaptı, kokain şırıngasıyla mevzi anestezi yapmağa çalıştı. Epi zaman bakteriyolojik tetkikatta bulundu. Gankliyon gasseri çıkarmak için bir teknik buldu.

Cümlele asabiye cerrahisine merak sardı. İsviçreye gitti, *Koher*'le çalıştı, asabiye şube-

sini öğrendi. Oradan *Sherrington* laboratuvarına gitti, bazı maymunların dimağının kıvrılı üzerinde taharriyatını yaptı. Otuz dokuz sene evvel tekrar *Baltimore'a* döndüğü vakit cerrahî asabiye ile daha ziyade meşgul olmağa başladı. İlk zamanları yirmi kadar beyin uru çıkardı. Hastalar ya büsbütün fenalaştı veya ameliyat bir işe yaramadı. Bereket versin, asabî tevemîi selase ağrılarına karşı yaptığı ameliyatlar, asabî vecihi felcelerinde yaptığı mufagamalar gibi asabî ameliyeleri muvaffakiyetle neticeleniyor ve alkışla karşılanıyordu. Bu sırada hummaî şibih tifoluların ameliyatına dair bazı bakteriyolojik neşriyatta bulunuyordu, *hermorhaphy* tekniği de bunlar arasında idi. *Cushing* talebelere ders vermekten de hoşlanıyordu, bilhassa tıp tarihi ile çok alakadar oluyordu. Amerikaya avdetinden bir sene sonra evlendi. Otuz yedi sene süren bu izdivaç hayatının huzur ve rahatı *Cushing*'in fikri mesaisine pek büyük bir zemin hazırladığı için herkes gibi bizde *Miss Catherine Crowell*'i hürmetle anarız. Şarkta zevcin inkişafında ve muvaffakiyetinde zevcenin rolü anılmak âdet değildir. Lâkin bir doktorun hayatında zevcenin eyilginin, kocasına rahat ve huzur verişinin, mesaisine yardım edişinin ve maddî manevî teşvikinin ne kadar müessir olduğunu biz hekimler pek eyi takdir ederiz. Pastöre minnettar dünya asabî ve hirçin kocayı şefkat ve sükûnle karşılayan, hayatta karşılaştığı can sıkıntılar esnasında üzülmesine meydan vermeyen zevcesini pek haklı olarak hürmetle anıyorlar. Âlim *Cushing*'de en büyük dahasını zevcesini intihapta göstermiştir. *Cushnig* de bu suretle muvaffakiyeti, hiç olmazsa muvaffakiyetlerinin bereketini muhterem zevcesinin seciye ve faziletlerine medyundur. Otuz altı senedenberi Âlimi yalnız nöroşirurji ile meşgul görüyoruz. O yolda tam otuz altı senedir yürüyor. Amerika emrazı asabiye cemiyetinin ilk cerrahî *Cushnig*

dir. O zamandan itibaren kaleminden devamlı surette cerrahî asabiye dair yazılar çıkmaya ve dünyaya yayılmaya başladı. İlk yazıları nuba-da hislerin segmental tevzilerine, Suboccipital ve subtemporal dekompresiyonlara dairdi. Üç sene sonra «guddei nuhamiyeyi meuf eden tümör vak'alarında asabî basarinin dumuriyle müterafık tenasüflî infantilizm» i neşretti. Arka arkaya bu guddenin fiziyojisi ve patolojisine dair makaleler yazmaya başladı. *Cushnig*'in kitap haline geçen ilk eser bu oldu: «*The Pituitary Body and its Disorders*». Bu zamana kadar bu mevzua dair yazılan eserlerin en mühimmi idi.

Cushing dimağ tümörleriyle alakadar oluyor. Yeni teknikler buluyor, yeni ameliyat yapıyor. İptida Amerika sonra bütün dünya *Cushing*'in mesaisini takibe başlıyor. 1908 senesinde otuz dimağça tümörünü neş eyledi. 1911 senesinde iki yüz tümör vak'asında rüyet sahasını tetkik etti, umumî harpte bütün dünya operatörü cerrahî asabının en büyük üstadı sayıyordu. Baltimordan sonra 1912 den *Boston'a* yerleşmişti. Bundan sonra Âlime yeni bir devre talim açılıyordu. *Brooklyn* de konforu mükemmel eski tarzı mimarı da güzel bir ev satın aldı. İki oğluyla üç kızı vardı. Misafirlerini bizzat kabul eder ve davetlilerle alakadar olurdu. Kimse *Cushing*'in ne ciddi mesaiyle yorgun olduğunu hissedemezdi, kimse bu evi idare eden kadının zevce yorgunluğunu hissettirmeyen sıhrını sezemezdi. *Cushing*'in evi pek sade idi. Mütalâa odasında kıymetli birçok eski kitaplar vardı. Pek pratik bir oda da sayılamazdı Yatak odası küçüktü.

Muharebe başlayınca Fransa ordusunda hizmet aldı. Baş yaralarının tedavisi için yazdığı usuller klâsik olarak kabul edildi. Askerî hizmete miralaylık rütbesi ile girdi, muharebeden sonra 1922 de lejion donör nişanının şövalyesini kazandı. Amerika hükûmeti de müstesna hız-

met madalyası verdi. Mubarebenin ve mütarekenin gürlütleri arasında yüz vak'aya istinaden *Acoustic tumor*'larına dair fevkalâde eserini ikmal etti. Vefiyat miktarını çok azaltmıştı. Artık dimağ tümörlerinin tedavisinde gösterdiği sistemler bütün dünyaca kabul ve tatbikedilmeğe başlanmıştı. Dimağın pek çok çeşit tümörlerini tarif etti *Medullo blastoma* ve *meningioma*'ların çeşitleri hakkında bazı makaleler yazdı. Hele son yazdığı «2000 tümör vak'ası» kısa ve muciz bir cilt suretinde intişar etti. *Davidcuff*'la akromegali üzerine etüdü vardır. Bazofil Adenomaların klinik manzaralarına dair verdiği malûmat çok kıymetlidir. Hele en parlak *Cushing* hastalığı diye yadolunan gudei nuhamiyenin bazofilizm sindromudur.

Osler in perestişkârı; idi son senelerde bu büyük adamın biyografisini yazmakla meşguldi. Bu eseri tamamlamak için üç dört senedir uğraşıyordu. Her sabah iki saat buna hasre diyordu. Bu eser iki büyük cild teşkil etmişti, lâkin okadar güzel bir biyografi idi ki yirmibin tane satıldı ve Pulitzer mükâfatını aldı. Yine harb hatıraları diye yazdığı edebi eserde pek beğenildi.

Cushing sade tıp doktoru değildi, edebiyattan da doktordu. Eserlerinin pek çoğu benûz intişar etmemiştir. 1931 sene İsviçrede Bern şehrinde toplanan ilk enternasyonal nöroloji kongresinde dünyanın beş kıt'asına gecen mütehasısların alkışları arasında *Sherington* ile *Cushing'*e birer şeref diploması verilmişti. Bu kongrede *Cushing*'in histolojisi etüd edilmiş ameliyat ettiği iki bin dimağ tümörüne dair söylediklerini herkes hürmetkâr bir sükûtle dinlemişti. Uzun kuru boylu Amerikalının ismi ve marifetleri zaten herkesin bildiği şeydi. O gün ağzından işitmek saadetine de nail olmuştuk.

Chushing'in ameliyat salonu dünyanın her tarafından gelen mütehasıslarla dolardı. Çok

defa refiki *Horrax* gayet ince bir teknikle kemik şerihasını kaldırır ve dimağı meydana çıkarır, ondan sonra ameliyat başlardı, ameliyat salonunda ufak bir çit bile olmazdı. Nesci açarken bir damla kanın akmasına, ameliyat sahasının kanlanmasına kat'iyen meydan vermezdi. Bu ameliyelerin altı yedi saat sürdüğü vakidi. Kendisinin faaliyeti derecesinde asistanların sabrını da hesaba katmak icabeder. Çok defa yarayı bizzat kendisi kapattıktan sonra yan odaya çekilir, bir fincan çay içerdi. Ondan sonra da bu vak'ayı hemen yazdırır tesbit ederdi.

Bu muhterem adamın başına büyük bir felâkette getmişti 1926 senesinde büyük oğlu, uzun boylu yakışıklı ve akıllı koca bir delikanlı bir kazada ölmüştü. *Chushing* bu ağır darbeden tabii çok sarsıldı, lâkin elemini kimsese hissettirmeden ertesi gün yine işinin başında bulundu, ameliyatlarında devam etti.

Cushniq Boston safhası 1932 de biter. Artık işten çekilecek yaşa gelmişti. Artık bıçağı bırakacak, konferanslarla iktifa edecek yaşa gelmişti. Parlak seneleri yine devam ediyordu, lâkin seneden seneye hakkı olan huzur ve istirahatı arıyordu. Yerini *Yale* üniversitesinde nöroloji profesörü *Sterling'e* bıraktı. Klinikden çekilirken tümör kolleksiyonunu ve klinikde topladığı müşahedelerin kopyalarını aldı, evine götürdü. Ağır bir hastalığın ıztırapları arasında fenni ve tarihî bazı yazılar daha yazdı. 1938 senesinde *Louise Eisenhardt*'la beraber *Meningioma*'ya dair bir eser yazdı, ki tarihî tıbbı dair yazılmış mümtaz eserlerdendir.

Muhtelif cemiyetlerden yirmiden fazla şeref rutbeleri mükâfatlar almıştı. 1039 senesinde yetmişinci yıl dönümünü kutlularken yüzden fazla genç ve ihtiyar dostları tebrike gelmişlerdi talebelerinden, hastalarından, meslektaşlarından tebrik mektupları yağmıştı. Hiç bek-

lenilmeyen bir anda ikilili şıryanın sedadesinden teğrinievvelin yedisinde vefat etti. Türk asabiye ve akliye cemiyeti de üstadın vefatında duyduğu teessürü Amerikaya bildirdi. Bu nezaketin Amerikalı âlimleri pek mütahassıs ettiği cevabıyla karşılaştık.

— Viyananın meşhur cerrahı *Prof. Eiselsberg* de vefat etmiştir. Umumi cerrahide fevkalâde şöhret kazanan bu üstadın asabı cerrahide de âfakı tutan şöhreti vardı. İşte bu sene dünya bu suretle iki büyük âlimini kaybetti.

— Tıp Fakültesi yüz on üçüncü senei devriyesini tesiden 14 martta bayramını yaptı. *Rektör Prof. Cemil, Dekan Prof. Ahmet Kemal, Prof. Neşet Ömer* le son sınıftan iki talebe zemin ve zamana uygun güzel nutuklar irat ettiler.

Tıp Fakültesinde şakirtlerin fevkalâde çokluğundan pratik tedrislerin maruz kaldığı zorlukları birkaç defa söylemiştik. Memnuniyetle haber aldığımızı göre ait olan vekâletler İstanbul hastanelerinin diğer yataklarından da istifade edilmesine karar vermişlerdir. Talebe pratik görmek için bu hastanelerin başka servislerine de gidecekleri ve servislerin mütebassıslarından istifade edecekleri düşünülmektedir.

— Fisiyoloji doçenti *Sadi* profesörlüğe terfi etmiştir. Eyi lisan bilir, güzel yaşar, kuvvetli bir hatip, çalışkan ve müsteit bir gençtir. Fakülte atide kendisinden çok şey ummakta haklıdır.

— Atina kulak boğaz cemiyeti, fakültemiz doçentlerinden *Dr. Ekrem Behcet Tezel'*e fahri azalık tevcih etmiştir. Bu takdiri alkışla karşılar ve fahir duyarız.

Surye ve Filistinde onbeş gün

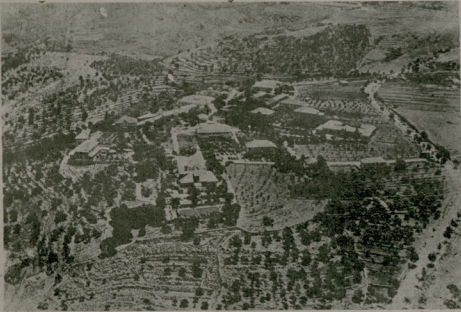
M. O. Uzman

Seyahatı sever bir millet değiliz, çoğumuz seyahatten âdeta ürkeriz. Hayatımızın her değişikliği bizi ürktür. İzmitte veya Ankaraya gönderdiği evlatlarının arkasından aylarca matem tutanlar aramızda halâ var. Lâkin yeni rejim bizi harekete de alırdıyor, seyahatı da sevmeye başladık. Yeni rejim canlılık istiyor. Ziya paşa «manendi seçer nabit olur sabit olanlar» diye sebati tavsiye etmişti. Biz onu galiba kıymıldamak manasına anlıyorduk, şimdi hayat harekettir, çok gezen çok bilir diye her fırsatta canlılık göstermeye başladık. Pek büyük kusurumuzdu, zaman bunu da düzeldiyor. Gezelim, görelim, kabuğumuz içinde yaşamayalım, dünyayı kendimizden ibaret saymayalım hayatın en mühim zevki yeni şeyler görmek ve öğrenmektir.

Fakültenin iki semestr arasındaki fasılda Suriye seyahatini göze aldırđım. Göze aldırđım diyorum, seyahat hele bu son sene çekilir şey değil... mahmurluğu neş'esinden çok üstün... Giden de pişmam, kalan da... Lâkin keyf veren zehirler gibi bir şey... Kullanın başı dönüyor, başladığına pişman oluyor, lâkin başkasına medhettmekten vaz geçemiyor, kendisi bir ara bıraksa bile yine içi çekiyor. Şüphesiz biz hekimler seyahatı sade keyf için yapmıyoruz, sırf keyf için olsaydı kış günü sıcak odalarımızı daha tercih ederdik. Yazın canım İstanbuldan güzel yer mi olur? Teker teker bin bir kişinin gözü kala kala kazandırdığımız üç beş kuruşu bir rulet masasında bırakır gibi beş on günlük bir seyahatte sarfı göze almazdık. Sade yorgunluk mu sade para mı? Seyahatler son senelerde ne tatsız tuzsuz oldu. Bunu hepimiz biliyoruz. Pasaport, gümrük gibi devletler arası müsterekülmenfaa iz'âclar kâfi

gelmiyormuş gibi bir de paranızı sarfedemek, hatta yanınızda taşıyamamak gibi hürriyetinizin en harimine de tecavüze katlanıyorsunuz. Kendi paranıza tasarruf hakkınızı kullanmağa kalkınca bir hırsız, bir yankesici, bir dolandırıcı, bir kaçakçı gibi muamele görüyorsunuz. Hükümetler hem paranızı alıyor, hem bir suçlu gibi yakanıza hakaretle yapıyor. Hem hududdan girerken tanımadığınız adamlara paranızın hesabını vermek, çıkarken hesabınızı kontrole gelenlerin uykunuzdan

hasta olursam, vapuru kaçıtır biraz fazla kalsam kim bana ödünç para verir, memleketimden nasıl para getirdim diye düşünceksiniz... Ne keyfli seyahat doğrusu... Bu sene harp yüzünden geçirdiğiniz helecanlar, zorluklar da caba.. Maliye Vekâleti birkaç sene evvel oldukça semihane deviz verirdi, lâkin kıstıca kıstı, artık döviz vermez oldu. Sihbi mazaretini ispat edemeyene ancak yirmi beş Türk lirasına müsaade ediyor. Yaza da yeter, kışa da.. Biletler buradan alınıyor. Hususiyle yirmi

Beyrutta Asfuriye' بیمارhanesi

uyandırışlarına, ahret süvali, soruşuna katlanmak, bir adamın göyle birkaç abbabla İstanbul içinde bir gecede, sarfedeceği bir para ile devri âlem seyahatine çıkmayı göze aldırarak, doğrusu çekilir şey değil.. bir köşecikte beş on lira biriktirmişsiniz, bir ayakkabı satın alabilecek miktarla keyf için seyahati göze aldıracağınız, evinizde rahat rahat yatar, yer içerken gurbet ellerinde otelin aşâğısını, lokantanın ucuzunu arayacaksınız... Sonra her dakikada acaba param yetiyecek mi? İnsan hali

beş lira ile, onbeş günlük gidip gelme biletleri Türkiye şimendüferlerinde seyahatin pek faydalı ciheti.. Cebinizde de yirmi beş lira götürebilirsiniz.. Beyrutta kadar bileti İstanbulda aldık. Avdet için de huduttan İstanbula kadar buradan alınabiliyor. İşte bu tarzda On beş günlük seyahat yaptım. İstanbulda kar yağarken, soğuktan ditreşirken baharlar açmış emeviler diyarında, plajlarında çiril çıplak insanlar deniz banyosu yapan arzı Kenanda ılık havada ekseriya caketle, geceleri pardesu ile dolaş-

tım. Bir çok güzel şeyler gördüm.

Toros treninin temizliği, yataklı vagonların fevkalâde hizmeti, lokantasında çalışanların müşterileri memnun etmek gayreti her türlü sitayişin fevkinde... İslahiyye kadar birbirinden güzel manzaralarla karşılaşıyorsunuz, Torosları seyretmek böyle bir seyahatin zahmetini ödemeğe kâfi... Sağlı sollu karlı dağlar, tren kâh yükseliyor, kâh bir dağın bögüründe delinmiş tünelden dakikalarca geçiyor, gözünüz bu güzelliğe doyamıyor, pencereyi açıyorsunuz, ter

Toros'lar hakkında söylediğim sözler Amerika-lyı çoğturdu... «Yirmi sene evvel iki arkadaş buradan Ayntaba gidiyorduk, Toroslar, Antitoroslar bizi âdeta çıldırttı. Mehtabı başka türlü güzel, sabahı, gurupu başka türlü... Uyku gözümüze girmiyordu. Vagonun sağında birimiz, solunda birimizdi. İki de bir de arkadaşım, bu tarafa çabuk gel, ne güzel diye bağıryordu. Ben de sen gel, burası kaçırılacak şey değil diyordum. Tren seyahatine âdeta kıızıyorduk, iki tarafı birden doya doya görmek

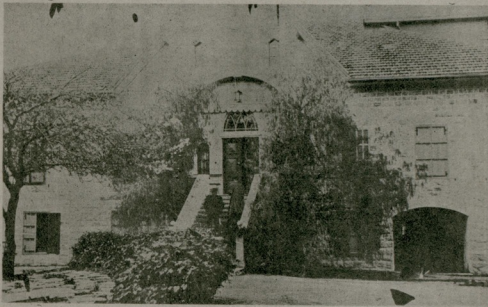
Asfuriye bimarhanesini ziyaret

temiz ciğerlere ferahlık veren bir hava... Sık sık yep yeni modern istasyonlarda tren durdukça kendinize vagonun dışarı atmak, denize kadar uzanan ovayı doya doya seyretmek istiyorsunuz. Biz bu tabii güzelliklerin kıymetini bilmiyoruz. Şehirlerde gazinoların kapalı hayatını bu vahşi güzellikleri görmeğe tercih ediyoruz. Dediklerimi gelişi güzel bir mütalâa sanmayınız.. Bu defa Beyrutta Amerikan üniversitesini geziyordum. Müesseseyi görmek için yanıma terfik edilen kimya profesörü usulen seyahatimden memnun olup olmadığımı sordu.

kabil değildi. Nihayet dayanamadık. Bir istasyonda şef de trene gitdik, lokomotiflerin önünde bayrak asılan yerlerde oturmamıza müsaade etmesini çok rica ettik. Adamcağız da bizim kafada imiş, ricamızı reddetmedi. Lokomotifin önüne oturduk. Rüzgâr demedik, soğuk demedik, iki tarafı doya doya seyrettik. Halâ tadı hatıramda» ... Amerikalıların bu garip seyahatlerine gülmekten katıldık, çok güldük amma adamcağıza da hak verdik. Avdette aldığımız telkinin tesiriyle olacak Torosları emsalsiz güzel bulduk.

Bu güzel dünyada daha birşey yoktu, ne şehir ne insan.. Pek yeni yapılmış, güzel istasyonlar.. Bazısının yanında birkaç kötü köy evi, ayakları çırıl çıplak dağ havasıyla yetişmiş birkaç gürbüz çocuk... Bazı istasyonda bir kaç şimendüfer memuru evi... hepsi ev... Nihayet İslahiye'ye geldik... Daha canlıca bir yer... Muntazam kıyafetli zabıtlar, üstü başı düzgün siviller, daha topluca halk kitlesi görünüyor. Burası hudut, oradan sonra Meydanülekkbez, Suriye hududu... Toros treni yolda zaman

Sabah yedide Tarabulus Şamdayız. İstasyonda vagonlinin adamı bizi bekliyordu... İstanbuldan aldığımız biletle biz üç kişi ile, bir de İskenderiyeli yolcuyla bir otomobile bindirdiler. Dördümüzden İstanbulda alınan para on iki lira... Sizi yarı fiyatla daha rahat götürmeğe hazır taksiler arzı hizmet ediyor. Tarabulus Şam şirin, küçük bir şehir... Oldukca temiz, yolları pek muntazam... Sinemalarda seyrettiğimiz arap şehirlerinden biri. Bol bol kahveleri var, kahvelerinde şark kâri garsonların

Asfuriye bimarhanesi paviyonlarından biri

kaybetti. Zaten bu âdeti imiş. Nitekim avdet-te de Halepte Musuldan geleni üç saatdan fazla bekledik... Suriye gümrük, para, pasaport kontrolörleri arka arkaya... Artık gece oldu, Halep istasyonunda büyük bir canlılık... İnenler çıkarlar, para bozduranlar... İstasyon kulübesinde gazete satan ihtiyar bir ermeni para de-ğiştiriyor. Resmî borsa ile bir Türk lirası yüz-beş Suriye kuruşu... Biraz nazla sarraf yüzona aldı, daha ustalar yüz on beşe becermiş... Tren kalktı, bütün gece cenuba doğru koştu.

bağrışması, nargile, tavla... Herşey var, tabii sade kadın yok... Bir kaç sokağı ve evleri büsbütün modern.. En güzel binası da İtalyan hastanesi... Otomobilimiz sür'atle ileriliyor. Sabahleyin serinliğinde denize müvazi asfalt bir caddede uçuyor. İskenderiyeli rum yolcu bura şoförlerinin meharretinden bahsediyor ve dinlenmeksizin sağa sola dair arapca sualler soruyor. Portakal bahçeleri, incirlik, kaktüsler, sağda deniz, solda güzel güzel köyler, sayfiyeler, villalar. İşte meşhur cunya, çarınilerin sayfiye-

leri.. Karşidan arka arkaya otomobiller geliyor, üzerlerinde kızaklar... İçinde yüzde doksan beşi ecnebi, bilhassa Filistin yahudileri baylar, bayanlar karlı dağlara spora gidiyor... Şoförleri arap müslüman. Fransızca'yı İngilizce'yı oldukça iyi konuşuyorlar... Pek az da türkçe... Umumiyetle terbiyeli adamlar... İşlerini iyi biliyorlar. Bahşiş vesaire gibi izaç kat'iyen yok... saat dokuz işte Beyruttayız...

Şehir çoktan uyanmış. Deniz kenarı tabii alçak, diğer kısımları gittikçe yükseliyor. So-

hul asker «Soldat inconnu» var. Şimdi en güzel oteli deniz kenarında Tokatlıyan azmanı Saint Georges. Vakıa bu da bir lüks otel amma, Cezairde *Mustafa supérieur* deki Sen Jorj'la hiç bir cepheden boy ölçüşemez.. Tokatlıyan gibi cumartesi ve pazar akşamları tedansan sebebiyle Beyrutun yüksek sınıfının bulunduğu yer... Yemekleri hemen yenmeyecek derecede kötü olduğu halde adam başına yarım pansiyon yedi sekiz lira... Beyrutun atraksiyon yerleri mahdut... Üç dört tane İstanbulun ikinci derece

Lübnan yolunda Asfuriye bimarhanesi

kakları bugün bile geniş sayılmaz, İkin hepsi asfalt... Sokakların genişletilmesinde son valimiz Azmi beyin çok himmeti olmuş. Harp esnasında o himmet etmeseydi, şimdi imkânı yoktu diyorlar. Malûm ya Surye Şam Cümhuriyeti ile Lübnan Cümhuriyetinden müşekkel. Lübnan Cümhuriyetinin hükûmet merkezi Beyrut... Lübnanda Cümhur reisi çabuk değişiyor. Her salonda gördüğüm bayanı şimdiki reisin, eski reisin kızı diye tanıyorlardı. Beyrutta caddelerin ismi *Avenue Français*, *place des canons*... Hatta rıhtım üzerinde bir de meç-

sinemaları büyüklüğünde lokal... Yüksek sınıfın kulübü, uzunluğu genişliği ile nazarı dikkati celbedecek tarzda büyük ve güzel bir palajı... Bir de koşu yeri. Beyrutta pazar günleri koşu yeri Babil kulesi, hoş manzaralı bir mesire... Şehre yakın, büyük bir çayırda... yarım ve bir lira dubuliyeye ile iki kısım. Tribünlerinde fesli, şapkaklı, kasketli, sarıklı, kefiyeli, kalpaklı, açık başlı, baş örtülü her dinden her milletten çeşit çeşit erkek kadın... Müslüman kadınlar ayrı yerlerde duruyor. Bununla beraber İstanbullu kızlarla evlenmiş

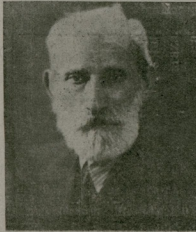
Beirut erkekleri hanımlarını burada olduğu gibi şapka ile gezdiriyorlar, tedansanlarda en şik tuvaletleriyle görünüyorlar, dans ediyorlar. Pırlajlarda pijama ile gezebiliyorlar, hatta velos-pite de binebiliyorlar. Pek tabii, halkın çoğu bu serbestiyi hoş bulmuyor, hanımlara arabca söz atanlar da varmış ... Erkekleri de bu mü-nasebetsizliğe meydan vermemek için ne yap-sınlar biraz ihtiyat tavsiye ediyorlar. Dediğim gibi koşu yerleri pek hoş... koca göbekli, koca bıyıklı, başı tıraş, üstü caket altı şalvarlı, elinde koca şemsiye arabin kendi atına karşı yapılan haksızlığı bağıra bağıra tenkidi görü-lecek şey... tuhaf tuhaf kıyafetler, bunlar Dürzü, bunlar Irakdan, bunlar Çerkes... kah-veciler bermutad rum...

Şubatda Berutta ilk baharı gördüm ağaçlar bahar açmışdı, hava ılıklı daima lodos, daima gürlütlü bir deniz ... dükkânlarında arapça, fransızca konuşuluyor. Lâkin türkçeyi bilme-yen de yok. Hele ermeniler pek iyi türkçe konuşuyor. Bunların mühim kısmı eski ve yeni muhacir.... Kimi Adanadan gelmiş, kimi de

Hataydan...Türkiyeyi bıraktığına pişman olan-lar pek çok...böyle olacağını bilmezdik diye telhifler.... Gaziye sonsuz hürmetler...Süriyede Filistinde son senelerde doğan çocukların yarısından ziyadesinin ismi Mustafa Kemal... ayla yıldız Irakda, Filistinde, Süriyede en kıymetli remiz... ilk zamanları milliyet ceryanları, siyaset propagandaları, bilhassa İslamiyete mugayir saydıkları şapka, ademi tesettür, latin harfleri, tekkelerin ve türbelerin seddi, Avrupa kıyafetinin mecburiyeti buraları bizden uzaklaştırır gibi olmuş, lâkin gün geçtikce öyle ısınmışlar ki bu gün hepsi aynı şeyleri kabul için bir işarete bakıyor, Türk misafiri olduğunu anla-yınca üret almayan arabacılar, çıplak kollarına veşmettirdikleri Türk bayrağını göstererek resmi kolumuzda aşkı kalbimizde diyenler insanı çok müteessir ediyor. Belki yeni rejim-den külah kapmış beş on siyaset serserisi başka türlü düşünsün, lâkin bıraktığımız bu toprakların sakinleri hakiki kardeşinden ayrıl-mış gibi bize hasret çekiyor, bize eskisinden kat kat muhabbetli... Bahusus şimdi müttelikiz de..

Dağıstanlı Hüseyin Zade Ali Turan

Eski Darülfünunun Tıp Fakültesi seririyat cildiye müderrisi *Hüseyin Zade Ali bey* vefat etmiştir. *Hüseyin Zade Ali* Kafkasyada ilk tahsilini yapmış, Osmanlı Askeri Tıbbi yesinde dok-torluk öğrenmiş umumi kültürü çok yüksek âlim bir arkadaşımızdı. Fran-sızca, almanca, ruseyayı iyi bildiği gibi arapçaya far-siceye de vakıftı. Çok ça-şırdı, çok okurdu. Kalem-i güzeldi, hatta şiire bile üzenirdi. Rusyada siyaset

ve ihtilâl terbiyeleriyle aş-ılanmış olduğu için burada da aynı cereyanlara ka-tıldı. Halim, çok mütevazı, kendi halinde ağır başlı, ciddi, ve temiz kalbli adamdı, siyasetin gılgılla-rına mizacı uygun olma-dığı halde nasılsa bu ce-reyanın içinde idi. Bu yü-zden Mütareke senesinde muhalifler tarafından di-vanı harbte epi tazib edil-

di. Kazancı mahdut maaşından ibaretti, kirlişlere hiç elini sokmamıştı. Darülfünunun lağvı üzerine açıkta kaldı, maiyeti çok daraldı. Zaten bir hırka bir lokma ile iktifa eder yaradılışında kanaatkâr, filosof mızacı, derviş meşreb olduğu için sesini çıkarmazdı. Hükümet bir kaç üstadla beraber *Hüseyn Zade Ali* ye son iki senedir yardımda bulunuyordu. . . Bir vakit Süleymaniyede oturdu, daha sonra Üsküdar'a çekildi, orada öldü, ebedî evi Karaca Ahmet mezarlığı oldu. Allah rahmet eylesin.

Selanikli Osman Midhat

Avrupada iyi bir tahsil görmüş, iyi bir hekimdi. Verem geçirdiği için uzun zamanlar korsede ve alçı içinde kalmıştı. Vücudü daima hastaklı ve zayıftı. Buna rağmen çok çalışırdı Bir hafta evvel validesini kaybetmişti. Onun matemiyile yanarken bir infarktüs kardiyakla bir çeyrek saat içinde vefat ettiğini teessürle duyduk. Henüz pek genç denilecek yaşta idi, ailelerine arzı taziyet ederiz.

Unkapanlı İhsan Arif

Pratisiyen hekim olarak tanınmış arkadaşımız bir hunnakı sadır nöbetiyle genç yaşta vefat etti. Terbiyeli, halûk bir arkadaşımızdı, çok acıdı, ailesine arzı taziyet ederiz.

Fethi Gözalan

1327 senesinde Askerî Tıbbiyeden neş'et etmiş, göz şubesinde *Niyazi İsmet Gözcü*'nün servisinde yetişmiş, Gülhaneden sonra ordu hizmetinden fevkalâde gayreti ile kendini tanıtmış, daha Balkan muharebesinde fırka sertabip muavinliğine seçilerek harplerin hepsinde kahramanca vazife görmüştü. Umumi harbe girdi, istiklâl harbinde çalıştı, ordu kendini genç yaşta generalığa çıkarmak suretiyle takdir etti. Talebeliğinde tanıştığımız

Fethi bizi unutmuyarak her meseretli gününde, her bayramında bize gönderdiği mütevazı tebrik telgraflarıyla hatırlardı. Yetim büyümüş, mütevazı bir hayat yaşamış hiçbir vakit hilim ve nezaketini kaybetmemiş olan Fethi hayatının en parlak zamanında Er-

zincan zelzelesinde enkaz altından çıkarılmış, bir müddet sonra vefat etmiştir. Aziz arkadaşımıza çok acıdık. Geriye kalan yetimlerine ve muhterem ailesine Allah sabırlar versin.

Nazmi

İlk önce Darülaceze müdür ve sertabibi, bilâhare Eskişehir Şıhhiye müdürü Nazmi vefat etti. Nazmi istibdat zamanında siyasi sebepten Tarabulus Garba nefedilmişti. Meşrutiyetin ilânında İstanbula avdet etmiş, Gülhanede staj görerek diplomasını almıştı... Nazmi İttihad ve Terakkinin Merkezi Umumi azasındandı. Meşrutiyet devresinde sözü pek

nafiz ve hükümetin siyasetinde müessirdi. Darülaceze müdürlüğünde uzun müddet bulunmuş müesseseye bir çok aida bulunmuş, yeni daireler ilâve ettirmişti. Umumi harbî mü-

teakip Anadolu'ya geçmiş ve bir iki sene evveline kadar Eskişehir Sıhbat Müdürlüğünü yapmıştı. Nazmi müdebbir, idareli, müstakim vatanperver arkadaştı. Muhterem ailesine ve çocuklarına ömür ve afiyet temenni ederiz.

Şerif Özkaya

Samsun sıtma mücadele reisi *Dr. Şerif* in 2/2/940 cuma sabahı saat beşte nezfi dimağiden vefat etmiştir.

Şerif çok iyi bir doktor, iyi bir insandı. Güzel ahlakı ve tevazuu ile az bir zamanda bütün Samsun halkına ve kazalarına kendini sevdirmiş ve meslekdaşları arasında da büyük bir muhabbet kazanmıştı.

Askeri ve sivil meslekdaşlarının ve binlerce halkın omuzları üzerinde ve göz yaşlarıyla *Şerif* ebedi istirahatgâhına konuldu.

Şerif in dayısı topeu binbaşısı *merhum Mustafa* ana ve babadan yetim kalan *Şerif* i Üskübe getirterek Rüşdiyede tahsil ettirmiş ve Tıbbiyedeki tahsilini ikmal ettirterek 325 de doktor çıkarmıştı. Gülhanede stajını bitirdikten sonra Selanik ve Manastırda ifayı vazife etmiş ve Balkan harbine 6 ncı kolordu ile iştirak etmiş, harbi umumide Bağdat cephesinde esir düşerek Hindiciniye

kadar gitmiş ve bilâhare mübadele edilerek ana vatana avdet etmişti.

Harbi umumi sonunda Kafkasya da teçekkül eden İslâm ordusunda çalışmış ve istiklâl harbinde Ankarada bir hastane sertabibliğini ifa etmiş ve 341 de tekatülüğünü talep ederek askerlikten çıkmış idi.

Bilâhare sıtma mücadelesine geçerek Eskişehir, Konya, Bursa laboratuvar şeffliğinde çalış-

mış ve iki buçuk sene evvel Samsuna sıtma mücadele reisi olarak gelmişti. Samsun ve kazalarında az bir zaman içinde çok büyük faaliyetler göstermiş ve bir çok kanallar açtırarak büyük bataklıkları kurutmuş ve bir çok kanal projeleri de yaptırmış bulunuyordu. Büyük bir faaliyetle hazırlanmış olduğu projeleri tatbik etmekte iken ani olarak aramızdan ayrılması yalnız meslekdaşlarını değil Samsun, Bafra, Çarşamba, Terme halkı da fevkalâde müteessir etti. Ailesini teessürlerimizle taziyet eyleriz.

Yeni kitaplar

Klinikte ve Pratikte frengi teşhisi Hulûsi Behçet

Tıp Fakültesi deri ve frengi kliniği ordinarüsü *Hulûsi Behçet* in velud kalemi bu sene bize beşyüz elli sayfalık koca bir cilt daha hedye etti. Eserin sonunda papiyekuşe üzerine yüz kırk sayfalık resim ve tabloda ilâve

edilmiş. Eseri Kenan basımevi cidden fevkalâde güzel basmıştır. Deri ularının istopatolojisini ordinarıyus *Oberndorfer* ile *Perihan Çambel* yazmıştır. Eserde klinikte laboratuvarın yan yana yürüdüğünü ve her iki cephenin birbirinden iyi yazıldığını görüyoruz. Müellif eseri frengi ve deri kısmı diye ikiye ayırıyor frengi kısmında umumi malûmattan, şankreden, rozeollerden bahsediyor, tırnak ve ayak içi

tezahürlerini nihayet gomları, kemik frengisini pek güzel tanıdıyor. Sonra mıslı taamülleri her devrede ayrı etüd ediyor. Bu bahsin sonunda frenginin en modern tedavi usullerini birer birer anladıyor.

Dermatoloji kısmından da likenler, ekzemalar, habis tireler, lepra, riâm, pamukçuk, layşmanya, *Purpuralar*, *Pemphygus* pek eyi ve mufaseal tarif edilmiş.

Kıtap çok kıymetlidir. *Hulûsi Behçeti* tek-rar tebrik ederiz. *Hulûsi Behçet* 339 mesaisinden üç broşür daha bize göndermiştir. Biri incir dermatitleri hakkında taharriler, diğeri üç mecmuai araziye hakkında müşahedelerim üçüncüsü de yeni bir zaidei maraziye olduğu zannettiği umumî bir intandan bahsediyor. Birincisi üçüncü Fransa dermatoloji cemiyetinin bülteninde, ikincisi almanca *Medicinischemwelt* de intişar etmiştir. Pek orijinal olan bu taharriyat *Hulûsi Behçet* in irfanına birer remizdir.

Nebat Biyolojisi — Birinci kısım

Ordinaryus *Prof. Heilbronn* yüksek irfanıyla, mümtaz hasailiyle Fakültemizin gençlerini pek eyi yetiştirmeğe samim kalbiyle çalış-

şan güzide üstadlardır. Bu gün de pek güzel bir ders kitabı hediye ediyor. Doçent *Sara Akdiğ* in kalemiyle türkçeye çevrilen bu eseri görüyoruz, emsalsiz bir eserdir. Resimleri de pek güzeldir. Müellifin yüksek vukufu, mütercimnin itinalı kalemiyle imtizac ederek o kadar güzel bir kitap olmuş, ki üstadı tebrik ederken eserin muvaffakiyetini teminde büyük emil olan mütercimi de alkışlamaktan kendimizi alamıyoruz. Üniversite tarafından basıldığı için bu yüce hümmete de ayrıca teşekkür ederiz.

Veraset ilmi hakkında esas malûmat

Üniversitemizin ordinaryuslarından *Heilbronn* ile *Kosswig* in almanca intişar eden ve hacmi küçük, fakat kıymeti pek büyük eseri şimdiye kadar yazılan yüzlerce eserin, asırlardanberi toplanan malûmatın zübdesi, ve bilhassa pek vukufu zati mesainin hülâsasıdır. Eser çok enteressandır. Üstadlardan ve Fakülteden bu eserin güzel bir türkçe ile lisanımıza naklini isteriz.

Hayatî ve gıdaî kimya laboratuvarı

Mütehassis Kimyager
Muzaffer Er

Laboratuvarda yapılan tablillerden bazıları :

Kanda : Urée, Glucose, Acide urique, Cholestrine, Calciume, Biluribine, Azote total.

Mayi dimaği şevkide : Albumine, Glucose, Urée.

Maddeî gaitada : Tüfeylat, gizli kanama, yağ.

İdrarda : Tam keyfi ve kemîl tahlil, böbrek ve safra taşlarının tahlili.

Su, Yağ, Sabun, Un ve sair bilumum gıdaî tabliller..

Müdavi doktorun gösterdiği lüzum üzerine arzu edilen her türlü kimyevî tabliller yapılır.

Beyoğlu İstiklâl Caddesi Yıldız Sineması karşısında Bekâr sokak 2 numaralı Apartman
Birinci kat

AMPOULES

CALCIUM İLE
GLUCONATE

5 VE 10 C. C. LÜK AMPULLERDE

SAF

GLUCONATE DE CALCIUM İLE
MUAKKAM OLARAK HAZIRLANMIŞ
VE KONTROL EDİLMİŞTİR

KİMYA EVİ: İBRAHİM ETHEM
ÇEMBERLİTAŞ PEYKHANE SOKAK N° 4
İSTANBUL

®

Calcibronat

"Brom" ve "Calcium" u uzvi olarak birleřdiren yeni müstahzar

Brom müstahzarları içinde en iyi tahammül edilenidir - Lezzeti hoşdur - Katiyen bromism yapmaz.

Granüle toz : Günde 1 - 4 çorba kaşığı
Efervesan : 1 - 4 efervesan komprime
Ampul

Digilanid

Digilanid bir mukavvi kalb ve müdrirdir Hâd kalb ademi kifayeleri - Her nevi sebebe merbut ademi kifayei kalb ve asistoli - Üzimai rie - Zaafı kalble müterafık intani ahvalde

Mahlül : Günde 3 defa 15 damla
Draje Günde 3 defa 1 draje
Ampul - Supposituar.

Felamine

Safra taşları Sarılık

Kebet ademi kifayesi - Noksanı safradan mütevellit kabızlar - Safra kesesi iltihabı - Hamle merbut kebet ademi kifayesi (muannid kaylar)

Günde 4 ilâ 8 draje.

Gynergene

Nisai neziflere karşı en mükemmel müstahzar

Vazı hamilden sonraki atoni, halâstan sonraki nezifler - Sıkıt suretile hamlin inkıtar ilâh. Basedow hastalığı - Dermatoz, Prurigo, Urtiker - Başağrılıarı.

Komprime - Mahlül - Ampul.

SEDINA

Nevrasteni, Isteri, Uykusuzluk, Teşennüç halleri, Bulan-
tılar, Baş dönmesi hallerinde SEDINA iyi bir müsekkindir.
2 - 4 Tatlı kaşığı

TONİSAN

Zayıf ve kansız düşenler, Had hastalıklar naka-
hati, Çocuklarda neşvünema geriliği, Anemie, Nev-
rasteni ve Malaryadan mütevellit zafiyetli umumi-
yelerde TONİSAN iyi bir müştehi ve mukavvidir.
2 - 3 Çorba kaşığı

NOROBROMİN

Nevrasteni, Devamlı uykusuzluk, Ruhî teheyyüç, Sar'a,
İç sıkıntısı, ve İbayılmaları NOROBROMİN geçirir.
2 - 3 Çorba kaşığı.

Her eczanede bulunur.

Galata : Posta Kutusu 1288